

**Inspectie
Gezondheidszorg en Jeugd**
Domein Jeugd en
Maatschappelijke Zorg
Jeugd 2

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
I. Roos
Afdelingshoofd Jeugd
M +31(0)6-50054530
i.roos@igj.nl

Datum
19 juni 2021

Aantal pagina's
3

memo

Reactie toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Inleiding

Deze reactie is opgesteld door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ); de Inspectie Justitie en Veiligheid (IJenV) zal een eigenstandige reactie op dit scenario geven die mogelijk voor een deel overlapt. De inspecties hebben het afgelopen jaar de ontwikkeling van het toekomstscenario gevolgd en hebben de pilots bezocht die mede als input hebben gediend voor het scenario. De inspecties hebben dit gedaan in het kader van de opvolging van het rapport *Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd* en het signalement *De jeugdbeschermingsketen in gevaar*.

Basisprincipes

De IGJ is positief over de vier basisprincipes die in het scenario worden benoemd: (1) gezinsgericht, (2) rechtsbeschermend en transparant, (3) eenvoudig en (4) lerend. De IGJ vindt het belangrijk dat bij een verdere uitwerking niet de voorgestelde structuur leidend is, maar dat de doelen leidend blijven, met in het bijzonder het belang van ontwikkeling van het kind en gezin voorop.

Aandachtspunten

De IGJ geeft hieronder een aantal aandachtspunten mee.

Normenkader Veiligheidsteams kan bijdragen aan kwaliteit en rechtsgelijkheid

Het toekomstscenario gaat ervan uit, dat er bij voorkeur één toezichthouder op landelijk niveau verantwoordelijk zal zijn voor het toezicht op de publieke rechtsvorm waaronder de Regionale Veiligheidsteams vallen. Deze toezichthouder werkt bij voorkeur met een bij ministeriële regeling vastgelegd uniform en procesmatig normenkader, dat wordt ontwikkeld in samenwerking met relevante partijen op lokaal, regionaal en nationaal niveau. Positief punt is dat dit normenkader in gezamenlijkheid wordt ontwikkeld. Met de inwerkingtreding van de Jeugdwet werd eveneens een normenkader ontworpen voor de nieuwe organisaties voor jeugdbescherming en jeugdreclassering (de GI's). De afgelopen jaren heeft laten zien dat een dergelijk breed gedragen normenkader een positief effect heeft op de nagestreefde vergelijkbare kwaliteit, uniformiteit en rechtsgelijkheid maar dat deze procesmatige insteek alleen niet voldoende is.

De IGJ wil daarbij wijzen op het advies van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR): *wat is nodig om de maatschappelijke meerwaarde van het toezicht te verhogen?*

De WRR pleit voor een verruimd perspectief op toezicht dat de maatschappelijke belangen centraal stelt. Op dit moment richten de inspecties zich al meer en meer op het publieke belang. Het voorstel om toezicht met een uniform en procesmatig normenkader vorm te geven verhoudt zich slecht tot deze ontwikkelingen op toezichtsgebied.

**Inspectie
Gezondheidszorg en Jeugd**
Domein Jeugd en
Maatschappelijke Zorg
Jeugd 2

Verhouding tussen de verschillende toezichthouders vraagt nadere uitwerking
Onduidelijk is nog hoe één toezichthouder op landelijk niveau, die verantwoordelijk is voor het toezicht op de publieke rechtsvorm waaronder de Regionale Veiligheidsteams, zich verhoudt tot andere toezichthouders zoals de IGJ, IJenV, JA, de gemeentelijke WMO-toezichthouders en (particuliere) certificerende instanties zoals KMI / HKZ / ISO-keurmerk. Dit dient nader te worden uitgewerkt.

Datum
19 juni 2021

Bevoegdheden van de inspecties in het toekomstige stelsel
Het toekomstscenario richt zich op het verbeteren van de hulp aan kwetsbare kinderen en gezinnen. Kinderen wachten niet alleen te lang in de jeugdbeschermingsketen, maar wachten ook te lang op de inzet van passende hulp. De inspecties zetten binnen hun bevoegdheden alles op alles om deze wachttijd naar een aanvaardbaar niveau terug te dringen. Dit heeft tot nu toe echter onvoldoende effect. Het verdient nadere uitwerking om te bepalen welke toezichtsbevoegdheden nodig zijn om bij te dragen aan het op casusniveau realiseren van tijdig passende bescherming en hulp.

Aandacht voor het hier en nu

Voor de uitwerking en realisatie van dit scenario wordt 5-10 jaar de tijd genomen. De IGJ benadrukt dat het in de tussentijd essentieel is dat kinderen die **nu** in hun ontwikkeling worden bedreigd ook adequaat worden geholpen. Het vraagt veel van iedereen om 'tijdens de verbouwing open te blijven' en het is daarom belangrijk om hier aandacht voor te hebben, in het bijzonder voor het tegen gaan van de grote uitstroom van ervaren vakbekwame jeugdbeschermings-professionals.

Onderbouw het scenario met een analyse

De IGJ stelt voorop dat elk kind dat dit nodig heeft tijdig de passende hulp krijgt, dat bij het bieden van de hulp het kind en zijn ouders centraal staan en dat de geboden hulp van goede kwaliteit is en door vakbekwame professionals wordt uitgevoerd. In het toekomstscenario wordt onvoldoende inzichtelijk voor welke van deze aspecten deze ingrijpende wijziging een oplossing biedt. Het verminderen van het aantal organisaties vereenvoudigt het complexe en zware werk van de jeugdprofessionals immers niet, gelet op de gevraagde specialismes. Diverse functionaliteiten binnen de jeugdbeschermingsketen vragen een hoge mate van specialisatie. Een analyse waarin de basisoorzaken van de problematiek zijn benoemd, kan helpen bij de verdere ontwikkeling van het scenario.

Landelijke functie Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) vervalt

De functionaliteiten van de RvdK worden verspreid over diverse (decentrale) organisaties. Dit lijkt haaks te staan op de waarde die gehecht wordt aan een landelijk georganiseerde organisatie in het verder gedecentraliseerde veld. Niet alle civiele functionaliteiten van de RvdK worden belegd in het de Regionale Veiligheidsteams. De IGJ adviseert om, naast een aanvullende verkenning over de positionering van de jeugdstrafrechtketen, een vergelijkbare verkenning voor de positionering van de overige civiele functionaliteiten van de RvdK te doen.

Ongeveer 21% van de civiele functionaliteiten van de RvdK is niet gericht op opvoedingsproblematiek. Dit betrof in 2020: 4600 Gezag en Omgangsonderzoeken, 3000 overige civiele taken en 1800 adoptieonderzoeken.

**Inspectie
Gezondheidszorg en Jeugd**
Domein Jeugd en
Maatschappelijke Zorg
Jeugd 2

Aandacht voor inrichting

De IGJ vraagt ook aandacht voor de manier waarop deze (centraal opgelegde) inrichting past bij de ook gewenste lokale diversiteit en autonomie van gemeenten om hun lokale teams in te richten. Bijvoorbeeld ook qua taakverdeling tussen de regionale veiligheidsteams en de lokale teams. Hoe sluit de voorgestelde regioaansluiting van lokale teams en regionale veiligheidsteams aan bij de taken en verantwoordelijkheden zoals deze nu zijn verdeeld tussen jeugdhulpregio's, accounthoudende jeugdhulpregio's en rijksoverheid? Hoe leiden de veranderingen tot echte verkorting en verbetering van de jeugdbeschermingsketen merkbaar in betere en snellere jeugdbeschermingshulp? Hierbij gaat het ook over praktische zaken zoals bevoegdheden voor indiceren van hulp, onderzoek, voor interventies, delen van informatie. Dit is waar de pilots nu tegenaan lopen, daar is nog onvoldoende mee 'geoeffend'.

Datum
19 juni 2021

Tenslotte

Terugkomend op het begin, is de IGJ positief over de vier basisprincipes. Het zal bij deze complexe stelselwijziging de uitdaging zijn om steeds terug te keren naar deze basisprincipes met het oog op uiteindelijk betere hulpverlening.